

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 10. Explicatio horum verborum: Qui Moysin igne flammæ rubi apparuisti, & Sina legem dedisti. Explicatio Rubi & mysteriorum ejus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

mus Israel: quod in typo tunc apud illos gestum est, exhibe modo in veritate. Veni. & esto Dux noſter, & fac ut simus domus Israel, secundam spiritum & veritatem, sub tua manu egredientes de ierivitu, demonis, & tyrannide peccati. Esto Dux noſter in die, in nocte, in prosperis, in adversis, in adolescentia, in senectute, donec Israel simus, videntes Deum, Principes cum Deo, tecum triumphantes in aeterno tuo Palatio.

LECTIO X.

De ſecunda parte.

Qui Moysi in igne flama Rubi apparuit.

Notandum. Deus apparuit Moysi in Rubo ardente, qui non consumebatur, ut significaret, quod ignis tribulationis, licet ardentissimus, populum non efficit consumptum, aut deleturum, licet fructicem debilem, infirmum & senicosum. Quin potius fore, ut Aegyptij eius spinas percussissent, & vulnearentur.

Exod. 3. Secundo, in medio Rubi existens loquitur Moysi & dicit: *Vidi afflictionem populi mei in Aegypto, & clamorem eius audivi, propter duritiam eorum qui praesunt operibus. Et scies dolorem ejus descendit, ut liberem eum de manibus Aegyptiorum, & educam de terra illa in terram bonam & spatiosam, qua fuit lacte & melle.* Gemebant ergo filij Israel sub onere & servitute, & gemitus, clamor, lachryma eorum in caelum usque pervenerunt, divinamque misericordiam ad compassionem commoverunt, ut afflictis succurreret.

Exod. 6. Tertio, virtutem & modum quo eos deerevit liberare, indicat capite sexto. *Ego Dominus, qui educam vos de ergastulo Aegyptiorum, & eruiam de servitute, & redimam in brachio excelso, & iudicium magnum.* Hebraea legitur: *In brachio extenso*, quam lectionem in hac Antiphona secuta est Ecclesia. Hoc autem peractum est, per tot plagas Aegyptij inflictas, in quibus extendit Moyses brachium cum virga potentiae sibi a Deo consignata, in qua & nomen Tetragrammaton, sive Quadriliterum, inscriptum fuisse, aliqui tradunt. Putantque fuisse quadratam, sive quadrilateram, & unicuique lateri unam Nominis illius ineffabilis litteram inscriptam fuisse. Propterea forte vocatur *Virga Dei*, Exodi quarto. *Reversus est Moyses in Aegyptum, portans virgam Dei in manu.* Sed attende particularius, quomodo Deus eos redemerit in brachio excelso & extenso, ac iudicij magnum. Primo extendit brachium Moyses cum virga super aquas, & illae versa sunt in sanguinem. Dignum enim fuit, ut is fluvius, qui parvulos Hebraeorum crudeli necem mergendos traxerat, auctoribus sceleris poculum sanguinis redderet: & cruorem pollini gurgitis, quem particidatim caede macularant, potando sentirent. Secundo

Extendit brachium super terram, & ranar, cinniphes, mulca, locusta, diversis vicibus & plagis in Regiam & Conclave Pharaonis penetrantes, ingenti cuiuspavore cum tota Aegypto affecerunt. Tertio, Extendit brachium super acrem & caelum, & flammam tonitrua, grandines & fulmina, ac altera vice tenebrae triduanae exorta sunt. Quarto, Extendit brachium super homines & animalia, & pelis ac vesicae turgentes & ulcera in hominibus & animalibus, in ipso etiam Pharaone ac Magis apparuerunt, gravissime & lethaliter eos torquentia. Quinto, Extendit super primogenita, & in omni domo funus aliquod jacebat, & nil nisi mortis imago occurrabat. Sexto, Extendit denique super mare brachium suum, & divisum est, tramite Israelitis referens. Extendit iterum, & reversum est in locum suum, opprellis & sepultis omnibus Aegyptijs viam Israelitarum sectantibus. Vides ergo in his omnibus brachium excelsum & extensum, quo populum suum redemit Deus?

Quarto promittit eis: *Assumam vos mihi in populum, & ero vester Deus.* Et cetera quod ego sum Deus vester, qui educavi vos de ergastulo Aegyptiorum. Ubi nos legimus. *Ero vester Deus.* Hebraea habent. *Ero ductio vester Elohim*, id est, *Ero vester Providor*, *Gubernator*, *Protector* & *Dux*. Et ita omnia Nomina, omnes Tituli qui Deo attribuntur iuxta dicta, eminuerunt in liberatione Israelis de Aegypto. Primo Eduxit eos tamquam EL, tamquam Deus fortis, in brachio forti & extenso, secundo Eduxit eos tamquam ELOHIM, tamquam Iudex & Vindex in iudicij magnum, tamquam Providens & Gubernans adfuit in omnibus necessarijs. Tertio, Eduxit eos tamquam ELION, id est, *Excelsus*, in brachio excelso & prodigij de caelo. Quarto, Eduxit eos ut SADDAL, id est, *Munificus* & *Liberalis*, vasa aurea & argentea, Aegyptiorum spolijs donans, deinde in deserto eos aieus, manna defluente de caelesti habitaculo. Quinto eduxit eos ut JEHOVA & QUI EST, quia hoc nomen specialiter insinuat Moysi, agens de populi sui liberatione. Sexto, Eduxit eos ut ADONAJ, & *Dux domus Israel*, *Dux ad egrediendum de Aegypto*, *Dux per mare*, *Dux in deserto*, *Dux in columna nubis de die*, *Dux in columna ignis de nocte*, *Dux bellans pro eis*, *Dux submergens Pharaonem cum curribus*, *Dux vincens Amalec*, *Chananaeum*, *Amorhaeum*, *Sebusaem*, *Moab*, *Philistinum*, ceterosque hostes, ut ante dixi: idque ut pertransiret populus iste, de quo dicit: *Ero vester Deus*, & ut tandem cum inuodere, & plantaret in monte hereditatis suae. Vere ergo gloriosus ipse Titulus: *Dux Domus Israel*, quem decantant merito Israelitae: cum gratiarum actione, in Cantico suo: *Dux fuisti in misericordia tua populo quem redemisti, & portasti eum in fortitudine tua ad habitaculum sanctum tuum. Ascenderunt populi, & traxerunt, dolores obtulerunt habitatores, & inlisterunt, Tunc conturbasti iuni Principes Edom, robustos Moab obtinuissemus, obstruimus omnes habitatores Chananae. Nempe super eos extendit brachium suum Adonaj, ut agnoscerent eum om-*

Exod. 6. Tituli Dei in o-nibus ductione populi Israel emi-nuerunt. 1. 2. 3. 4. 5. 6. Exo. 15. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

nistera Dominum, omniumque Regum, cuius potentia nemo potest obistere, & ideo metuendum nimis.

Quinto: Educto populo suo in montem *Horeb*, sive *Sinai*, ubi primo in Rubo apparuerat; dedit ibidem eis legem, scriptam digito suo, non in charta aut pergamento, sed in tabulis lapideis. Idem porro Mons est *Sinai* & *Horeb*; dicitur *Sinai*, a solitudine & siccitate, dicitur *Horeb*, a ruborum copia. In quo eodem Monte percussit petram: Moyses & dedit populo aquam, in quo & Eliam allocutus est Dominus, in sibilu aura tenuis, cum prius pertransisset turbo, ignis & petrarum commotio. Legem vero ibi promulgans, voluit locum ronis fulgoribus, igne, nebulis, circumvestiri, & totum terribilem esse, tanquam Deus ultionum futurus, in eos qui eam forent transgressuri, aut a pernatari.

Quoniam haec omnia iam dicta, sive de apparitione eius in Rubo, sive de liberatione populi ex Aegypto, sive de legislatione in monte; figura erant eorum quae in nova lege gerenda erant per Filium Dei in carne, paucis nunc illa explicemus, & singula illi applicemus.

Exod. 17. 3. Reg. 19.

Explicatio Rubi & Moysi & virtutum eius.

Sanctorum Patrum communis est Doctrina, liberationem temporalem filiorum Israel per manum Moysis, de signale omnium hominum liberationem futuram per manum Filii Dei. Unde sicut filii Israel sub levitate & captivitate Pharaonis gemebant in operibus paleae & lutii, simulque plorando clamabant ad Dominum pro auxilio implorando: Sic & populus Dei gemebat sub captivitate Daemonis & peccati, respirans ad Adventum Filii Dei Liberatoris & Vindictis. Jam satis diu cogebatur servire naturae humanae crudeli cum labore, in luto & latere & stipulis colligendis, hoc est, fordidis operibus & peccatis se commaculare, & paleam qua sibi ignem aeternum succenderet, congregare. Ut finiretur tandem haec servitus maculosa & damnosa, & Daemonum opprimentium crudelitas, intolerabilis terminum suum acciperet, annis plus quatuor millibus assidua Sanctorum Patrum deprecatio in caelum cum lachrymis ibat. Tandem igitur his ardentissimis oppressorum votis commotus Deus, idem videtur Filio dixisse, quod olim Moysi: *Vidi afflictionem populi mei, & clamor eius, sed veni, & mittam te, ut educas populum meum.* Immo Filius ipse considerans oculo pietatis & misericordiae, visceralis afflictionem tantam electorum, in Aegypto, sive in mundo hoc tenebroso sub servitute & tyrannide Satanae in caelum clamantium, illud dixisse videtur: *Grati venundati estis, & sine argento redimemini. Et nunc quid mihi est hic, dicit Dominus, quoniam ablatus est populus meus gratis? Dominatores eius inique agunt. Et iugiter nomen meum tota die blasphematur. Propter hoc sciet populus nomen meum in die illa, quia ego qui loquebar, ecce adveni.*

Exod. 3.

Isaia 62.

Veni ergo Dei Filius, ut gratis nos redimeret, sine ulla merito nostro: quia eramus venditi gra-

tis, quia vilissimo pretio. Venit, ut sceptrum exactoris, & potestatem crudelium dominatoris tartari confringeret & contereret, nosque in libertatem affereret. Venit, ut manifestaret nomen suum, Nomen Salvatoris: & qui loquebatur antea per Angelos & Prophetas, apprensus in enigmatica & umbratili visione, apparuit per se personatim in veritate. At quomodo apparuit? Certe ut olim in Horeb, ut ignis in Rubo incombusto, sed tamen ardente. Vis id plenus intelligere?

Primo quidem: Quid est ignis in Rubo, nisi Filius Dei in carne, Divinitas in humanitate? Quid Rubus spinosus, asper, humilis & vilis, aliud designat praeter Christi humanitatem, quam subditam sponte ac tumis & laboribus spinosis, elegit pauperemque humilem ac vilem nostrae salutis causa suscepit? Quid iterum incombustus Rubus, & tamen flammans, aliud designat, quam humanitatem, eiusque mortalitatem & infirmitatem, ab igne Divinitatis non fuisse consumptam? Sicut ergo in Rubo integer mansit Rubus & ignis, ita in Christo duae naturae integrae, illa scilicet, inconstituae, ut dicit S. Cyrillus.

Secundo: Quid est ignis in Rubo incombusto, & tamen ardente, nisi Christus conceptus in Virgine, & natus sine Virginitatis lesione? Sic carit Ecclesia: Rubum quem videtur Moyses incombustum, conservatam agnovimus tuam laudabilem virginitatem, Dei Genitrix. Audi Richardum de Sancto Victore hanc Moysis visionem in Rubo sacrosanctae Virginitatis, initio Expositionis super Apocalypsin ait: *Viso qua Moysi in Rubo extrinsecus apparuit ignis in typica significatione plena fuit. Quid namque accipimus Rubo, per flammam, nisi Spiritus Sancti gratiam. Quod per gratia Rubum, arborum parvulam, asperam, viridem, & floridam, nisi Beatam Virginem Mariam per sui continentem. S. in Matrem humilem, per virtutum exercitium asperam, contra molitiam, viridem, per fidem, floridam, per castitatem? Domino itaque apparense in Rubo, flamma Rubum non laesit. Et Filio Dei in Virgine carnem sumente, obumbrante Spiritus S. gratia pudor virginalis illa non permansit. Haec igitur visio caelestis Sacramenti virtute redundat. Unde Moyses: Vadam & videbo visionem hanc magnam, Revera enim visio magna fuit, quae est praesens tuum miraculum exhibuit, & incarnationem Verbi, ac Virgini. Mater integritatem perpetuam praesignavit. Haec ille. Accedamus & nos, sacraeque hoc tempore contempletur visionem istam magnam, prodigium duplex in Rubo insinuat. Quomodo ignis Deitatis unisatur fragili Rubo humanitatis, quae tamen integra & illaesa perseverat. Quomodo mulier etiam fragilis & florida per castitatem, Deum hominem concipiat, illaeso flore, illaesa castitate. Appropinquemus Deo. Homini, appropinquemus Virgini. Matri, ut lumine suo illuminet nos ad fidem, & suo ardore accendat ad charitatem. Sed prius solvenda est le menta de pedibus, ut cum humilitate accedamus, depositis affectionibus terrenis, &*

Ignis in Rubo Filii Dei in carne.

Ignis in Rubo extrinsecus apparuit.

involutis cogitationum carnalium, exutisque & procul a nobis rejectis operibus mortuis, per pelles animalium mortuis, ex quibus sunt calcei, delignatis. Tunc invenimus gratiam coram Deo, ut ignem in Rubo, & verbum in carne possimus intueri, Deumque nobis loquentem audire.

Ignis in Rubo Christus in Cruce.

Tertio: Quid est Deus in Rubo, nisi Christus in spinosa & rubente cruce, amoris flamma ardente circumdatus, spinisque pungentibus coronatus? Ibi nempe loquitur, ibi arca sua manifestat fidelibus accedere volentibus, ibi agit de populi sui liberatione & captivitate peccati, & servitute Satanae. Frutex humilis & asper Crux Christi, verè Rubus, pungens quidem carnem Filij hominis, sed a nobis filij hominum peccatum expungens. Ibi Cor ejus duplici igne ardet, doloris & amoris, sed sine consumptione. Nam pauco tempore dolorem fortiter tolerans, eterno amore ignium perennabit pro nobis. Accedamus ergo & nos ad hanc visionem magnam, ad cor ejus flammans, ut participemus lucem, flammam, vitam & pacem quam loquitur in plebem suam, & super eos qui convertuntur ad Cor.

Deus in Rubo Christus in Ven. Sac.

Quarto: Quid est Deus in Rubo ardente & incombusto, nisi idem Christus in Eucharistico Sacramento? Ibi Divinitatis ignis continetur in Rubo humanitatis latens, sacramentalibus speciebus quasi folijs & cortice circumvelatus. Nec Rubus ad hoc igne comburitur, nec cortex aut folia circumambientia consumuntur, inde nos alloquitur in finem usque faculi Deus, de nostra redemptione & salute. Sed illac nemo debet accedere, nisi depositis calceis: hoc est, affectionibus impuris, simulque rationibus humanis & terrenis. Alioqui spinas reperiet, quibus lædatur, nodosas & spinosas difficultates, quas ratio sola non potest penetrare: inveniet & ignem, quo aëuratur. Ignis immortalis sunt mysteria Christi, noli ea perferantur temere, ne in eorum perfratatione comburaris. Noli accedere indignè, nisi damnum sentiat & velis prax & conscientia.

Rubus ardens cor omnis Deo ple. num Luc. 12. Ezech. 28.

Quinto: denique, Mens nostra & Cor nostrum sit Rubus ardens: igne Deo plenus, & lucidus. Hic est enim ignis divinus, de quo dicitur: *Ignem veni mittere in terram & quid volo, nisi ut ardeat?* Hic est ignis, quo igniti sunt lapides illi, de quibus in Ezechiele ad primum Angelum peccato jam obrebratum dicitur: *In medio lapidum ignitorum ambulabis.* Ab hoc igne, Spiritus illi castes Seraphim dicti sunt: id est, Ardentes & Accensi. Hic ignis, quo amicus instar Rubi sibi vilis & humilis succenditur, non consumit sed, efficit, non destruit sed instruit, non in cineres sed in Deum transformatur, luce & ardore coelesti totum perficiens hominem. Sed hæc satis de Rubo.

Nunc vide ulterius quomodo Adonai & Deus noster, qui in carne apparuit, & in cruce tamquam in Rubo, etiam legem dedit nobis in monte. Et quidem ipse Moysi legem dedit in eodem monte,

in quo apparuerat, in monte scilicet Sinai sive Horeb. Ibi duas tabulas tradidit lapideas, in quibus lex terroris insculpta fuit. Erut se Terribilem exhiberet, tonitruis & coruscationibus, fumo & nebulis locum ita implevit, ut diceret populus: *Non loquatur nobis Dominus, sed tu, Moyses, loquere nobis.* Adonai vere & Deus noster dedit nobis legem; non terroris, sed amoris; non in monte Sina, monte solitudinis & siccitatis; sed in monte Sion, monte visionis, pleno tunc sanctæ multitudinis; non in tabulis lapideis sculptam sed in tabulis cordis: idque non attramento, sed spiritu Dei vivi. Mistique de excelso iguem; non terribilem & nebulosum in vertice fumante: sed pellucidum in linguis igneis, suavitè corda succedentem & illuminantem. O ignis sancte, quam suaviter ardes, quam secreta lucas, quam desideranter aduris! Sic loquitur Sanctus Augustinus de hoc igne. Sic etiam Sanctus Leo: *Ad vester senectus abigendus, nova luce fulgura coruscant cum micantium splendore linguarum, & verbum Domini, lucidam, & eloquium conspicietur ignium; cui ad creaturam intellectum, consumensque peccatum, & officia illuminandi, & vni inesse urandi.* Ad hæc ergo legem suspirans Columba & Turur nostra inclamat: O Adonai, qui in Rubo apparuisti, & in monte Sina legem dedisti, quasi dicat: Nunc, nunc ut in Rubo novo appareas, & nobis loquaris, te expectat ardens desiderium nostrum: expectant & vota nostra a Te novam legem. Te inquam, legistatorem summo scribendam in cordis nostri meditullio. Ergo veni, & id perage: sed prius libera nos ab hostibus, & redime nos in brachio tuo extento.

Ecod. 10. Per Moy. sen in mente lex terroris per Christum a-moru da-ta.

Leo ser. de Pent.

LECTIO XI.

De tertia parte secunda vocis.

Postremo itaque, hic explicandum restat, quomodo Adonai, & Deus noster redemerit nos in brachio extento. Solet in sacris eloquijs filius Dei brachium Domini vocari, sicut & Spiritus S. Digitus Dei. Quia sicut brachium a corpore promanata & Filius a Patre procedit: sicut digitus a corpore & brachio, ita Spiritus Sanctus a Patre & Filio, inquit Sanctus Hieronymus in cap. 52. Iste. Deinde, quia Pater per Filium potentiam & fortitudinem suam ostendit, sicut homo robur suum per brachium extensum solet ostentare. Sic Interpretes plerique illud accipiunt: *Ecce potentia in brachio suo superis superos mente cordis sui.* Ut sit sensus: Pater Aternus potentiam suam ostendit in Filio, in Christo: cum contra superbos Demones, eos superando & piecendo: tum circa infideles & superbos Judaeos, eos dispergendo. Sic & de Christo intelligunt illud: *Brachium Domini eius revelatum est: Domine quis credidit auctori nostrorum?* Quod Apostolus de Evangelio, in quo Christus relevatus est, interpretatur. Ergo brachium exten-

Quod ad sit bra-chium aternum

Luc. 1.

Brachium extensum